१९०।पु १२५

3036

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक १९०/पु. १२५ (५८६)

ग्रंथ नाम रामायण.

विषय कथा-पुराणे.

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मराठी
क्रं २६ (क)

रामायण
मुक्तेश्वर

कथापुराण

४१०।५ १२५

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(१)

ढिलपणेमागिल्पाकुनिसांगा॥रथींघुविरनयनोतेंलोटली अश्रुगंगा॥
॥३९॥मतिनिर्मला नावसीलासुमंता॥रथीं बैसवी बंधुसौमित्रसीता॥
त्वरेंचालतांधावती लोकमाया॥पुरीवासतेराम तेथें अयोध्या॥४०॥व
नारामुगेलाजगीहाकवाजे॥[illegible] झालीरडेरावलाजे॥वेगोपुरीं
वांचयेरगात्रअंगी॥म्हणेकौउत[illegible]जीवरंगी॥४१॥स्तनाबाणालीध्वि
ह्वनानंदरंगी॥उरान्मातुविर[illegible]॥नाडसंगी॥पुणीगोरवापेखला
होषबंधु॥म्हणेपैलजातोधर[illegible]बकेतु॥४२॥दृष्टीदेखतां अंतरें रूप
गले॥रथीडोलर्लेतावनात्तंगजाले॥रथालोपतांलागलीदृष्टीकेतु॥
बुडकेतुपाहेपुढेंधूलिमाथां॥४३॥धुलिलोपतांलोपलाप्राणपाहा॥पु

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

रीवाळलाशोकसंतापमोहो॥महागाऊंनामाऊलीशंखनादे॥रथाधांव
तांनावरेलोकमादीं॥४२॥दयासागरानागरादीनबंधु॥कृपासांडिलीहो
तप्राणांतखेदु॥दिठिदाखवीआपुलेरूपरामा॥नकोकांवनाजाउसांडु
निआम्हा॥४३॥आक्रांतलानाविकुशोकपाहा॥त्यासांतवीराघउराज
राहा॥सगळिअयोध्यातेथेंच[illegible]जनाचातनुतापनाशे॥४४॥नि
द्राणयीपौरजनमग्नमुद्रा॥सा[illegible]चारुचंद्रा॥संकोचलीपं
कजप्रायदृष्टी॥विश्रामलीमानस[illegible]ष्टी॥४५॥देखोनियेसेंसक
ळांजनासी॥सौमित्रमंत्रीसहनानकीसी॥पुरीकुपुरिकडेदाऊनिमा ५॥१ [illegible]
गुराती॥श्रीशृंगवेळाप्रतिश्रीघ्रजाती॥४६॥हरिचरणसरोजींरात

२५

लदासनावें॥ मुकुटमणितयाचागोरुकुपुल्पनावें। रघुपतिप्रियसंगींजीव
आत्माविजैसा॥ समरससुखगोष्टीलोटलिकष्टनीषा॥४७॥ हरिकिरिट वि
षाणीवेष्टीलीपुष्पमाला॥ गा[illegible]तम[illegible]पसादासांडिलीस्नेहकाला॥ निधिपर
मसुखाचीदेखिलीदेवरांगा॥ [illegible]मुनिरघुवरिष्टेंवंदिलीउत्तमांगा॥४८॥ ए
त्रिमित्राजाययेथुनिरीमगों॥ [illegible]र्गासर्वरायासिसांगों॥ खोदावषीशि
ध्रयेइनभेटी। लोकांपालासांत[illegible]गोष्टी॥४९॥ गाहींवरूलरूदाटेसाल्वि
केपुष्टिकाया॥ नयनडिवनधारा[illegible]॥ लेरामपायां॥ वयंसुमननमाथांवंदि
लेंतावनिष्टें॥ दशरथपुरपृथ्विचालतांखंतिवाटे॥५०॥ त्वउलधीतरा
व्यानामवनोकाजयाची। रघुविरकरितावें प्रार्थनागोडकाची॥ विमलह

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai"

(3)

दयतुझें पोत गंभीर वीरा ।। करीं झड करि पैठं जाह्नवी पैल पारा ।।५१।। पद
सिरसिज पंकें मुक्तपाशाण देहो ।। तरु वर तनु नौका उद्धरे स्वो झके हो ।। अ
वघट अबला हे झालियां देवराया ।। चरित कवण पोसी कर्कशा दो निजा
या ।।५२।। धनें हीन मी दीन तुझें दय[ाळा ।। जरी] पोट तें काष्टनेसी निराला ।।
पदें ह्मा लिली सात्विका तोय धारी [illegible] डणे देह स्वास्नेह हारी ।।५३।। अ
सास्त नदी पैल पारा सिगोले ।। जर[illegible] हा प्रयागा सि आले ।। समाधा
न झाले द्विजा राम नेदी ।। रुषी सन्[illegible] वासु त्या स्वित्र कुटी ।।५४।। अयोध्या
पुरा पातला हूत कष्टें ।। जनादेखतां लोचनी नीर लोटे ।। नमस्कारि तो द ।।२०।।
राज याला जवो टे पुसे नृपतादी परसूराम कोठें ।।५५।। हर हृदय सरोजीं

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

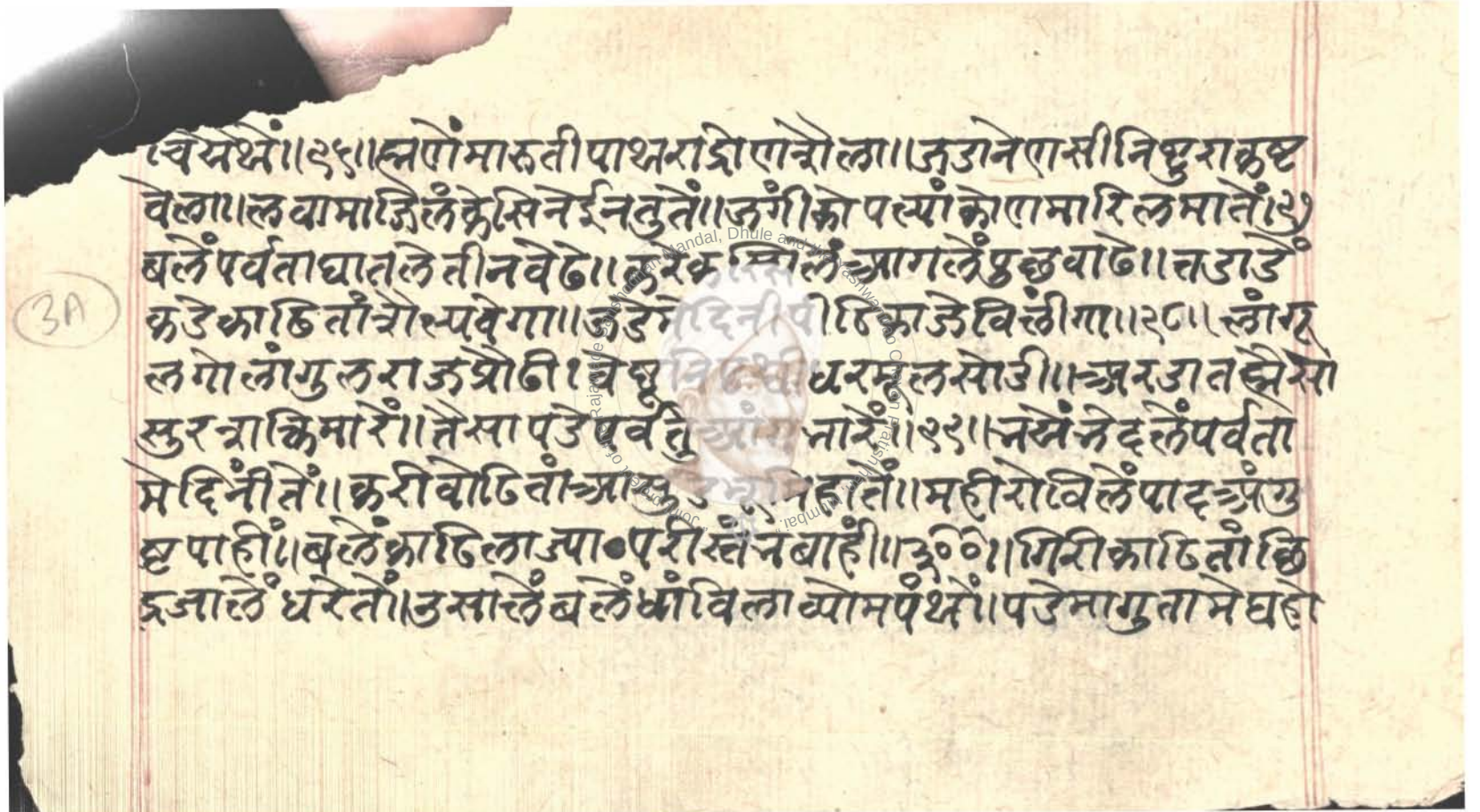

(3A)

त्वें येथें॥१८॥ ह्मणे मारुती पाथरां झेणे बोला॥ उडोने एसी निष्ठुरा कष्ट
वेला॥ लवा माझिलें केसिने ईन तुतें॥ जगीं का पल्यां काण मारिल मातें॥१९॥
बलें पर्वता घातले तीन वेढे॥ करें क[illegible]लें आगलें पुछ वाढे॥ तडाडे
कडे काढितो त्रोस्प वेगा॥ उडे [illegible]दिनी पीठिका उडे विरवीगा॥२०॥ लांग
ल मो लांगुल राउ प्रोठि। वधू [illegible] धरम्हल सोडी॥ अरउात झेसो
सुर त्राकि मारें॥ तेसा पडे पर्वतु [illegible] नारें॥२१॥ नयेंने दलें पर्वता
मेदिनीतें॥ करी वाढितां आसु[illegible]हातें॥ महीरोविलें पाद उंगु
ष्ट पाहीं॥ बलें काढिला उपा॰परी स्वेंन बाहीं॥ ॥२२॥ गिरी काढितो छि
द्र जालें धरे तें॥ उसाल्लें बलें धांविला व्योमपंथें॥ पडे मागुता मे घहो

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

उनिमागीं॥ क्षरारीमहीमेरुसंहारनागां॥१॥ उचलुनिगिरिछटिवाई
लावीरराजें॥ उन्सकतननपंथीं राजें तोंमेघल्लाउं॥ गाउरपउतकेांनी
चेचविद्याधरांतें॥ म्हणतिकवणने तो चोरद्रोणांगिरातें॥२॥ गंधर्व
गावांरुढसर्वमाउं॥ दिव्योषधी [illegible] देवकाजें॥ रात्रीजरीं वांनरस
घोरकर्मा॥ नेतोगिरीमारुतिकाल [illegible]॥ सकळगगनचारीमारितीश
स्त्रझालें॥ प्रबलकपिवधाव्या धो [illegible] येकुकाळें॥ करुनिपरिघव्यो
मीं ठेविला॥ वीरराणां॥ म्हणतिअचलनेतांमूळसीव्यर्थप्राणां॥४॥ अ
रिकमलकपें दद्रोणसळाहीनबोलें॥ गिरिकुसुमकराग्रींमोकळेवाळ उ॥ एर्पट॥
केलो॥ कवळुनिशतसंख्याद्रूपादाग्रसीधी॥ रगडुनुरणायोद्धासत्व

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yeshwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

5A

रघुपतिचरनुजाचाप्राणदाईकपिंद्र॥दशरथवचनमानेंपोत्राळाचेवि
वेंद्र॥हरूनिहृदयचिंतासांतवीजानरेंद्र॥नमुनियरणमाथांचि
तिलाघ्राघवेंद्र॥१०॥पियुषधररखगेंद्रेविहस्तीनगेंद्र॥धरूनिवि
रकपिंद्रजातलंघीसमुद्र॥सकळसुरविमानींवोजमानीसुरेंद्र॥अ
निलकुलउल्लेंद्रसाचकल्ला [illegible]॥११॥उस्थिरबहुतजालामास्ति
रुतीलागीपाहे॥ह्मणउनिक [illegible] ताजननीप्राणनाहे॥तंवंश्च
लकत व्योमीतेजफांकेस्तळाके॥तपातकपीउदेलादीनजालेंउ
जालें॥१२॥कपीबोलतांराघवासगेधीरु॥ह्मणेकेउतालोकप्राण ३८॥ऐऐ॥
बचोरु॥नजीलहरलाउनिसौवीरबाहे॥तारींसचिंज्कासत्वरकाल

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रीपंथुनेदी॥५॥चोदासहस्त्रांसिकरुनिमारु॥चालेनिराळीसहद्रोल्पभा
रु॥निरुतांअयोध्येवरियेतुआहे॥तवंरामबंधुगिरीतेजपाहे॥६॥न
(८) रथविरवसिष्टेंविघ्नमान्हुनिवटे॥[illegible]लिधनुषमुष्टीसोडिलाबाण
नेटें॥रघुविरनिजनामेंबाण[illegible]लागे॥सहितअचललक्षेणी
कोचालेवीरआंगें॥७॥पडत[illegible]नीदेखतांचौलपाणी॥पुस्त
तनरक्षपीद्वज्ञानवीमातुबाणी॥[illegible]निनररथबोलेबैसमाझेचारा
रायी॥ननरतदळणरुद्रापावस[illegible]वीश्री॥८॥सहितअचळभूमि
पाडिलेंयेकुबाणें॥चारगतिमउलेंकेंधाउसीसांचजालें॥पश्मिंज
हनुमंतानिंघकेसेम्निसाजे॥अजिनवबळमाझेंऋाणिजेराममराजें॥९

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

5A

घत्पाजीवज्ञाती॥पुसेकोणत्यासांगतीवाल्मीकाचे॥असोंतापसीकाज नाहीं
घनाचें॥४१॥रघुराजयासांगतीश्रेष्ठजालें॥मुनीवाल्मीकें जेंमहाकाव्यकेलें॥
मुखें पाठतेंबालकें दोनिगाती॥तया सुस्वरें किंनरें हीनजाती॥४२॥तयेय
ज्ञिचें काजसारूनिकेलें॥तया [illegible] मेंगीतप्रेमें प्रसन्नामाजलिया
उपीरुषपाना॥कथाऐकतां वेध [illegible] राघवा॥४३॥मुळींकूनितेलोट
लीजेविगंगा॥कथाऐकतापातलीया प्रसंगा॥मुलीजावलेंबालहेंजा
नकीचेषमुखेवर्णिती तातचा [illegible] वाचे॥४४॥तयागायनां अंतरीरा
घवातें॥ऋषीराजयातें कपीराक्षसांतें॥कळोंपातलें वाळलीयेकटाली॥
ऊनें बोलिजे लक्षणोयेक्रतालीं॥४५॥सकरुणारघुनाथुकोंदला अष्ट

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6) त्तावी॥कनकपुरपतींतेंमारुतीतनखुणावी॥सहितात्तरथजाणोवंदणोंवा
ल्मिकाते॥प्रकटऊनकबालाआणिऊर्मीघ्ययेथें॥४६॥ऋषीराऊआज्ञेन
तेसर्वगेले॥ऋषीराऊयेऐकशांहास्यकेलें॥सर्वेंराऊबाळासर्वेंत्रिभुप
मेला॥सन्निपातलावाल्मिकुस्वचिकाला॥४७॥दिठीदेखतांऊयऊया
कारवाणी॥ऋषीबोलतीधन्यहेस्वप्रवाणी॥जगींधन्यहारामयेकुन्वि
मानें॥नव्हींगर्भक्तिनिर्जरांचीविमानें॥४८॥पुढेंवाल्मिकुपाहिंसीराम
जाया॥ढळेतोयनेत्रींसकंपीतकाया॥रामेंसकृदेंदारकाकंठलागीं॥
मनोभावतोवर्द्धभाप्रेमरंगीं॥४९॥ ॥अनुष्टुप्छंदः॥ ॥सारंगन ७॥५६॥
यनाबालीजेत्रिकाळीहरिप्रिया॥कुंकुमकस्तूरिकाभाली॥मुक्तमा

(6A)

सीसुश्रोत्तना ॥५०॥ कासयायासिनीसीता । बद्धहस्ताश्रुलानना ॥
दर्शनानंदसंतुष्टी ॥ अधोदृष्टीविलोकना ॥५१॥ म्हणे वाल्मिकुराम
नृपालमोली ॥ तुझें बाल हें [illegible] रमिबाली ॥ बहुकाल म्यां राहि
लीधर्मकल्पा ॥ निवेदीतसे [illegible] म्येक धन्या ॥५२॥ धरा आपते
जादिकें पंचभूतें ॥ असे साक्षी [illegible] तीचे तन्पुनाथें ॥ अपापा मने
मानसें जानकी हे ॥ चमत्कार [illegible] कोणे रुपा हे ॥५३॥ म्हणे राघउठा
उकेंसर्वमातें ॥ करं अम्हीं कायसा ॥ सांग या लोकिकातें ॥ असो येथ आ
तांई या येक कीडे ॥ पुन्हां मागुते येकदां दिव्य कीडे ॥५४॥ लंकापारिं दि
व्य जाल्हें सुविद्येनाहिं लोकां दृष्ट जालें अयोध्ये ॥ आतां दावीवीं मागु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

४ तीन्हुक्तावो॥ जाणेमानेंपात्राच्राद्धार्थतावो॥५५॥ धरालद्धिल्लीबोल
तांआदित्राक्ति॥ विमानिबद्दारत्या द्देवपंक्ति॥ करीगर्ज्जनातातली
रामराम॥ जेरांयेकतांपापपावेध्वनरामा॥५६॥ मनोवासनेमाउभा
मुचिनांदे॥ उठीत्राष्ट्रयामा [illegible] बोधे॥ असेहें विजैसरसाचा
रमाय: त्वरें विवरें ठावदेमाधवीये॥५७॥ तनुआत्वरे तेथहोयेकु
रामु॥ तैसें राघवें वीणा आली [illegible]मुं॥ असेसरजहें वर्त्तलें साधनी
जे॥ धरेवीवरेमार्गदेमाधवीये॥५८॥ दिसेजागरिंरामस्वप्नीसुसु
प्तीः परउन्मनीठाव तोरामव्यक्ती॥ असेसांचतैसोंदरीनादवीये॥ ल्पा१ दृआ·
त्वरें वींवरें ठावदेमाधवीये॥५९॥ तीयेसन्मुखीसत्वरो तोचिका

Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

कल्लळमरमंत्रीक्षोभलेशत्रुमारा॥उठुनिप्रबळक्रोधेक्षोभतीखव
र्गधारा॥वधुनिअरिकुळांतेपारगांधोविरांचे॥पुसुनिलिखितसां
२५ डुवान्वराचेनराचे॥५॥बिनीचा[illegible]दसराऊबंधु॥क्रोधावलानि
ष्ठुरन्यासासिंधु॥निंदुनिबोचे[illegible]बाचटीवाउपसेदीं॥सकळांख
ळांते॥वाचाळवाचांवदताब[illegible]॥पराचेबळेंजोजलेनित्यपो
टीं॥बळेंहीनत्याचावटीवार[illegible]॥वदेन्तुनंमागांपळेशत्रुमारीं॥
गमयामसीहासरीशस्त्रधारी॥ज[illegible]याचेदिठिंवछगोपादसिंधु॥पु
शीआटिलीशोधिलामूळकंदु॥तयापादिसिंरामपावेळशुद्धी॥गा
मसर्वहीमोक्षपावाळयुद्धी॥८॥नमनिलघुनरातेंआठवीहेहयां

तें॥ जिवन हरु तयांचा रामु छिकेतयांतें। वनस्वर कपि ऐसी भ्रांति सां
(8) डीन्रपाला॥ स्मरस्मर लवल्याही वाल देर्दउ जाला॥९॥ रघुविरम्हार
ऊंसे सरस्वर्ग कस्यां तत्काळीं॥ नमिल[illegible]ति उव रव वांरावणा कंठनाळीं॥ उव
यरि कपि सींधु पेल पारां [illegible]सु [illegible] वरि रघुराजा वोपि राऊं ऋषु
ची॥१०॥ सुमित्राचिया हात्तिर्चा [illegible] वा॥ नुळंघे चिमा रावणाला
गि देरवा॥ तयाचा बलीदूत तैसे [illegible] ाला॥ विनोदें महासिंधु ल्लंघू
निगेला॥११॥ तया राघवेंसीं घउ सुध मानु॥ वधस्नाषणे रंजवाल्लं
कनाथु॥ त्वरें जानकी ते ठवा वस्नु ज्ञातें॥ वृथा प्राण वे बाल निर्वाण रा॥६३॥
घातें॥१२॥ नके बाल्लु तो रामसंहार काल्लु॥ बळें ज्ञोन्तला रावणसीं वो

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

षजालु॥ कष्टबंधनीरक्षीलेदेवसोउ॥ कपीपातलेघेतसंग्राममहोउ॥१३॥
अनुजवचनजैसेंसारपीयूषधारीं॥ सुखहितसकळांतेंजीवनाहेतु
(४५) कारी॥ प्रबलऊमरूसांगेरा[illegible]वद्ध[illegible]नहीं॥ विषमुऊनिजबंधुत्रा
तुचापक्षपाहीं॥१४॥ दशमुखप[illegible]रंगा[illegible]घायें॥ उठुनिअ
नुजकोपेंताडिलावामनेटीं॥ [illegible] अनुमितअपमानीपोळला
साधुपोटीं॥ त्यजुनिहृदयमाया[illegible]लारामभेटी॥१५॥ त्वरएास
णांतयातेंजोकरीहस्तछाया॥[illegible]केलिकाळुनिर्दळीमोहमा
या॥ धरूनिचरणास्वेदाईसहाइनावें॥ उत्तरनेत्रयसिंधुमेसतां
नामनावें॥१६॥ गदापाणितोमंत्रियांचेनिमेलें॥ मनोसागरालंघि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

हे

लेंयेक कालें॥ कपीनायकें देखता मित्रु साधु॥ स्नेहें नेटवी राघवा न्रातु
बंधु॥१७॥ रघुपति पदपद्मीं ठेवितां सौमित्र माथा॥ तव लेखगदी ज्ञाठेविला
हस्तमाथां॥ ऊचंव रित्राणि[illegible]ये[illegible]कथा कैं॥ तव वरि तुऊ लंका
अक्षई राज्य राहे॥१८॥ रघुप[illegible]धु देखतां विस्त्रवेणी॥ स्वजुनि
फल ऊलाते सूदलादर्भ सेनी॥ स[illegible]दल तराव्या पंथु याची सुली
नु॥ असुख परम मानी सिंधुने[illegible]॥१९॥ दिवस नव नदीचा ना
थु, जाला उदासु॥ रघुपति नरराजा कोप आला ग्नीवेषु॥ लवणऊ
ल विषाचा सर्पु हा आडयातें॥ गिळिल गरुड माझा बाण खंचुत्रिघा ३॥६४॥
तें॥२०॥ दं-तो लधारी चढयाग्नी बाण॥ वोपीन सीधुमुख तोयस्रा

१०४

पुछदोरु॥धरुनिवदनहस्तेंवोढिलापाणिचोरु॥आतनरिपरिसंख्या
योजनेंदेहआसे॥निरखुनिवरुनुंसीताडिलालातरोषें॥१९॥झड
करकपिधांईआतलेंदेहचें[illegible]॥विगळितफळतेसीसांडलीरक्तमे
हा॥त्यजुनिडरितआपामु[illegible]राम॥नमुनिकपिवरातेंमार
वीकाळनेमा॥२०॥हरि वि[illegible]पाहेवाढलाकाळनेमी॥धरणी
वरडाएष्टीत्तेदलेंत्रीरव्योमी॥पसरुनिमुखधांवेंपातका+चा
समुद्रु॥अगटप्रळयरुद्राहु[illegible]कपींद्रु॥२१॥विकटहृदय
चर्मींवोपिलीवज्रमुष्टी॥धरुणिपडतपांईआटिलाओलपु
ष्टी॥फुटतिमहितआडेंओत्रादेहींधिरांचे॥दन्नाआतमुखसंख्या

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ना·

10

नागजाले सिरांचे ॥२३॥ रघुकुळदिपकाच्या हुतराजप्रतापें ॥ नन्नरत
पळआला काळद्रोणगिरीपें ॥ प्रकट दह नदीसी ज्वाळकल्लोळमाळा ॥
नरित अचल तैसा औषधीचा [illegible] माला ॥२६॥ नमुनिवचन बोलेऔळ
राजापवित्रा ॥ दशमुखवध [illegible] उद्द उालासुमित्रा ॥ म्हणाउनि
तुजयाची औषधी दीनवा [illegible] निउर तरास्वेंमानतु राघवा
चा ॥२४॥ मन दात यायाव [illegible] माते ॥ रघुनाथकें प्रार्थिलें थो
र तूतें ॥ स्वयें चाळको औषधी ळागि देई ॥ ऊगी येप निर्दोषतें तुं
चि घेई ॥२५॥ म्हणोनि पर्वतु मन्त्र दामं दबुद्धी ॥ असा कोन तो रावणासुरा
मर्दंदी ॥ नयेनें देवे अल्पही औषधीतें ॥ असें आश्रयें वानरातुं

उद्य॥ एवं॥

A Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com